

שכעבור שנתיים ימים ישיבם ה' ממקום גלותם: "ויאמר ירמיהו לחנניה, אמן בן יעשה ה', יקם ה' את דבריך" ! וחנופה היא זו, לפי שהיה לירמיהו לומר לו, שקר אתה מתנבא.

וכתיב לאחר מכן, לאחר שיצא ירמיהו מב-א מירושלים לארץ בנימין:

"ויהי הוא בשער בנימן ושם בעל פקידות ושמו יראה בן שלמיה בן חנניה. ויתפש את ירמיהו הנביא לאמר, אל הכשדים אתה נופל. ויאמר ירמיהו, שקר, אינני נופל על הכשדים".

וכתיב: "ולא שמע אליו ויתפש יראה בירמיהו ויבאחו אל השרים" !

הרי שנפל ירמיהו ביד יראה בן בנו של חנניה, לפי שהחניף לחנניה.

ואמר רבי אלעזר:

ה. נידה: כל עדה שיש בה חנופה, מאוסה כנדה.⁽¹⁾

שנאמר: "כי עדת חנף גלמוד", ו"גלמוד" היינו נידה, שכן בכרכי הים קורין לנדה "גלמודה".

ומפרשת הגמרא: מאי הוא לשון "גלמודה": גמולה דא [נבדלת אשה זו] מבעלה.

ואמר רבי אלעזר:

עמים, יזעמוהו לאומים", ואין "קוב" אלא קלה, שנאמר בנבואת בלעם: "מה אקב לא קבה אל".

ואין "לאום" אלא עוברין, שנאמר ברכקה, "שני לאומים ממעיך יפרדו ולאום מלאום יאמין" ! והיינו דכתיב, החונף שאומר לרשע "צדיק אתה", יקללוהו לאומים דהיינו עוברים.⁽¹⁴⁾

ואמר רבי אלעזר:

ג. גיהנם: כל אדם שיש בו חנופה, הרי הוא נופל בגיהנם.

שנאמר: "הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע. שמים חשך לאור ואור לחשך, שמים מר למתוק ומתוק למר". דהיינו המחניפים לרשע ואומרים עליו שהוא טוב.

ומה כתיב בפסוק שלאחריו — "לכן כאכל קש לשון אש וחשש להכה ירפה, שרשם כמק יהיה ופרחם כאבק יעלה", שייענשו באש הגיהנם.

ואמר רבי אלעזר:

ד. בידו: כל המחניף לחבירו, לבסוף נופל בידו של הנחנף, ואם אינו נופל בידו, נופל ביד בניו; ואם אינו נופל ביד בניו, בסופו של דבר נופל ביד בן בנו.

שנאמר אצל חנניה נביא השקר, שנתנבא נבואת שקר על גלות יכניה וכלי המקדש,

יחוס אב אלא יחס לאם בלבד, מהרש"א.

1. "עדה" היא עשרה אנשים, כדילפינן מעדת מרגלים. ועליהם נרמז כאן שבאו לבני ישראל

14. ד"לאם" הוא משורש "אם", שהעובר ירך אמו הוא, ואין מתייחס לאביו אלא משעת הלידה, וכן הוא בישראל; אבל אומות העולם קרויים באופן כללי "לאומים", לפי שאין להם